

EL BAPTISME DEL SENYOR cicle A 2014

Els cels s'obren. Al 4t diumenge de l'Advent l'antífona d'entrada deia: Oh cels, feies baixar el just com la rosada. En el silenci la Paraula s'ha fet carn i el cel s'ha esqueixat perquè esclatés el càntic dels àngels. Avui, el cel s'obre i és la veu del Pare que es fa sentir: *Aquest és el meu Fill estimat.*

Com als dies de la creació en que l'Esperit planava sobre les aigües, com als dies del diluvi en que el colom anunciava la terra nova brollada de les aigües, avui L'Esperit baix la forma d'un colom plana sobre Jesús de Natzaret dret enmig de les aigües. La nova creació surt de l'aigua baptismal: a les aigües del Jordà, anunciàreu amb signes admirables el nou baptisme. El cel s'obre per revelar que Jesús és el Fill de Déu. El cel s'obre per a no tancar-se ja mai més perquè la paraula de Déu habita entre els homes, ja no hi ha més obstacles, en Jesús Déu és entre els homes i els homes són prop de Déu. Avui s'instaurà una nova relació entre Déu i els homes: una relació filial *"feis que havent escoltat amb fe el vostre Fill unigènit, puguem ser anomenats fills vostres i que, de fet, ho siguem,* diu la postcomunió. Tot home, i Déu no fa diferències entre els home – diu S. Pau- és convidat pel seu baptisme, a acollir l'Esperit per escoltar la veu del Pare que li diu: tu ets el meu fill estimat en qui jo he posat tot el meu amor.

APROFUNDIR LA PRIMERA LECTURA Is 42, 1-4. 6-7

Redactat durant el període dolorós de l'exili a Babilònia, el text d'Isaïes forma part del llibre titulat: "Llibre de la Consolació". Missatge ple d'esperança, aquest llibre conté quatre poemes anomenats "cants del Servent" i és el primer d'aquests cants que la litúrgia ens fa sentir avui.

El personatge centrat només és definit com el SERVENT. Ell compleix l'obra de la salvació per a la humanitat. El servent és més l'elegit de Déu. Ha rebut la unció de l'Esperit per realitzar la missió que Déu li ha confiat i en la qual ell l'acompanya: *vet aquí el meu servent que jo sostenc,.. més encara, jo t'he agafat de la mà diu el Senyor.* Hi ha una tal connivència entre Déu i el seu servent que aquest és anomenat Aliança entre Déu i els pobles.

La missió del Servent és un judici a portar a terme davant de les nacions. Però aquest judici que es podria esperar terrible abasta el Servent, a aquell que no alça la veu, no trenca la canya que s'esquerda, i que ve per obrir els ulls dels cecs i fer sortir els presos de la presó.

Déu no imposa la salvació, ell tracta amb paciència fins que les illes remotes desitgin rebre les seves instruccions, -aquesta frase indica en aquest text una figura del messies i Mateu ho citarà per redactar el seu evangeli, és per açò que s'ha escollit aquest text per a la festa del Baptisme del Senyor.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector distingirà com sigui possible les dues parts del text:

- la primera part de tipus descriptiu, introduïda per la fórmula: *Açò diu el Senyor: Aquí teniu...*
- La segona part de tipus profètic, introduïda per l'expressió: *Jo, el Senyor, t'he cridat bondadosament...*

El salm 28

El salm 28, himne al poder de Déu que es manifesta en la turmenta, és en la litúrgia jueva, el salm de la Pentecosta on es celebra la manifestació de Déu al Sinaí. La litúrgia cristiana se'l fa seu avui per celebrar la manifestació divina en el baptisme de Jesús on l'Esperit baixà sobre d'ell com un colom mentre que una veu es fa sentir des del cel declarant: Aquest és el meu Fill; en ell he posat la meva complaença.

Aquest salm serà la resposta de l'assemblea que dóna glòria a Déu per la seva manifestació en el seu Fill estimat.

PER APROFUNDIR LA SEGONA LECTURA Actes 10, 34-38

En aquets fragment dels Fets dels Apòstols, Pere, en una presa de consciència del que aporta la salvació de Jesús en Jesucrist, formula una espècie de compendi de la fe cristiana.

- Déu ha enviat la Paraula als fills d' Israel, ha escollit un poble per a revelar-li el seu projecte.
- Déu no fa diferència entre els homes. Aquest projecte concerneix a tota la humanitat.
- És Jesús, que és Senyor de tots, és en Jesús que es realitza aquest projecte.
- Jesús de Natzaret (vertader home), Déu l'ha consagrat, ungit per l'Esperit Sant (vertader Déu), ell duu a terme l'obra de Déu, fent el bé i curant.

Lluc té cura de precisar que és precisament l'esdeveniment del baptisme de Jesús que és la ruptura al mateix temps del lligam entre el temps de la Llei que Joan Baptista va a acabar, i el temps de l'anunci de la Bona Nova del Regne per Jesús i els seus deixebles.

El discurs de Pere mostra que mancava encara temps als apòstols per comprendre en sentit ple l'ordre de Jesús: *Anau, feis deixebles de totes les nacions.*

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector estarà atent:

- al context geogràfic que en el nostre leccionari no s'especifica (a la casa d'un centurió...
- als tres temps de la predicació de Pere:
- Novetat inaudita: Déu no fa diferència a favor d'uns o altres...
- Punt central, objecte de conversió personal: Jesús que és Senyor de tots.
- Reconeixement de Jesús com a Déu: Déu era amb ell.

COMENTARI A L'EVANGELI Mt 3, 13-17

El començament de la Bona Nova:

El baptisme

El baptisme de Jesús és la seva primera manifestació pública... Aquest esdeveniment, primordial pel ministeri de Jesús i central en el text d'aquest diumenge, Mateu el situa en relació amb un abans: el diàleg entre Joan i Jesús i un "després: la teofania.

El diàleg entre Joan i Jesús és important. La reticència de Joan és gran referent al baptisme de Jesús, però més enllà de la incomprensió, Joan accepta la voluntat de Jesús per aconseguir perfectament el que és just. Jesús ve a aconseguir, és a dir, a realitzar en plenitud allò vers la qual tendia la Llei: una actuació per amor i no per un deure, un amor que sobrepassa el deure. Jesús es sotmet al baptisme de Joan, es fa penitent amb i pels pecadors, baixa a les aigües amb aquells que proven de remuntar del abisme, però serà al terme que ell en remuntarà ple de vida.

El Baptisme de Jesús en les aigües del Jordà té un lloc molt important en la catequesi de l'Església primitiva. És així que Pere, als Fets 1, 21, al moment de l'elecció de Macià per ser associat als onze apòstols, no deixa de declarar que Cal, doncs, que sigui amb nosaltres testimoni de la resurrecció de Jesús, el Senyor, un d'aquests homes que ens acompanyaren durant tot el temps que ell visqué entre nosaltres, des del dia que Joan el batejà fins al dia que fou endut d'enmig nostre cap al cel. (Act 1, 21). I el mateix Pere, arribant a la casa de Corneli, als Fets 10, 17, la segona lectura d'aquest diumenge, comença el seu anunci de Jesucrist Vosaltres ja sabeu què ha passat darrerament per tot el país dels jueus, començant per Galilea, després que Joan prediqués a la gent que es fessin batejar. ¿Aquest esdeveniment del baptisme en el Jordà no representa al mateix temps que l'acompliment dels anuncis profètics, l'anunci, el començament, la inauguració de tot el que seguidament anava a realitzar-se en la passió-resurrecció del Senyor i l'enviament de l'Esperit Sant?

L'evangelista Joan – serà l'evangeli de diumenge qui ve—s'accontenta de fer-hi al·lusió, a través del testimoni del Precursor: 2 Joan testimonià encara: -He vist que l'Esperit baixava del cel com un colom i es posava damunt d'ell. (Jn 1, 32) Pel que fa als Sinòptics, tots tres narren aquesta escena inaugural del ministeri de Jesús. Tots tres la lliguen estretament a l'episodi de la Temptació. Tots tres –cadascun integrant evidentment en la seva perspectiva pròpia- proposen un relat d'estructura idèntica: 1. El pas de Jesús venint de fer-ser batiar per Joan. 2. El baptisme pròpiament dit. 3. La manifestació divina del que n'és l'ocasió.

. una acció que capgira Joan Baptista:

Al segon diumenge de l'Advent, a Mateu 3, 1, hem assistit a "l'entrada en escena" de Joan Baptista: Per aquells dies es va presentar Joan Baptista, que predicava en el desert de Judea. Avui ens topam amb "l'entrada en escena" del mateix Jesús: arribant de Galilea –contrada més tost de mala fama on jueus i pagans conviuen- Jesús apareix a la vora del Jordà. Mesclat amb la multitud dels pecadors, va a Joan a fer-se batiar per ell.

Solidaritat amb els pecadors, portant els seus pecats, Jesús ja ho és plenament, comenta J. Guillet, però no ho pot dir encara, perquè encara no ha viscut totalment aquest pes del pecat. Per començar, ell va a l'encontre dels pecadors, allà on Déu els espera i els converteix, ell va a compartir la seva fe i la seva esperança (Jésus devant sa vie et sa mort", p. 35).

L'arribada sorprèn Joan Baptista que s'hi oposava: Llavors Jesús vingué de Galilea i es va presentar a Joan, vora el Jordà, a fer-se batejar per ell. Però Joan s'hi oposava, dient: --Som jo el qui necessita ser batejat per tu, i tu véns a mi!

Prenent la paraula per primera vegada a l'evangeli de Mateu, Jesús li respon simplement: --Deixa'm fer, ara. Convé que complim d'aquesta manera tot el que Déu vol. (Hem d'aconseguir tot el que és just)

La primera paraula de Jesús a l'evangeli de Mateu –observa J. Radermakers- remarca la importància dels dos termes típicament de Mateu, la justícia i l'acompliment. Jesús es presenta per "aconseguir"; ell és, en efecte, aquell que condueix a la plenitud i l'acabament la història del seu poble, i l'Esclat que n'és el vivent memorial. El terme "justícia" (...) designa) la conformitat del comportament a la voluntat de Déu (...)., Aquí Jesús invita el Baptista a sotmetre's amb ell a la voluntat del Pare, que la

veu dels cels manifestarà (v. 17); pel moment es tracta de manifestar una profunda solidaritat amb el poble pecador passant per les aigües del baptisme com en altre temps Israel havia travessat el Mar Roig, després el Jordà abans d'entrar a la Terra promesa (al fil de l'Évangile selon saint Matthieu, Bruxelles, p. 60).

(1, 18-20), Jesús sortí de l'aigua. Però aquest baptisme és l'ocasió d'una manifestació divina (teofania) que, d'acord amb les lleis d'aquest gènere literari, fa referència a una posada en escena més o menys convencional per provar traduir l'inefable.

- Els cels s'obren i l'Esperit Sant baixa sobre Jesús. Mateu, que "fortament ha insistit en el fet que la concepció de Jesús era obra de l'Esperit Sant comenta J. Radermakers, mostra aquí que la seva missió entre els homes no té altre origen (o.c. p. 61).
- Una veu es fa sentir, venint dels cels. D'acord amb els mètodes dels primers escribes cristians, Mateu teixeix aquí, en una sola citació, expressions bíbliques provinents de passatges diferents.
- + la paraula que pronuncia aquesta veu s'inspira en Isaïes 42, 1 (primera lectura d'aquest diumenge). Aquesta designa Jesús com el "Servent de Déu", profeta i màrtir, cridat a portar la Bona Nova de la salvació a tots els homes.
- S'inspira en el verset 7 del salm 2: tu ets el meu fill; avui jo t'he engendrat. Aquesta designa Jesús com el messies reial acomplint les promeses i vivint en Déu una relació única de pertinença i d'intimitat.
- + s'inspira, finalment, en Gen 22, 2.12.16: l'expressió el meu fill estimat és manllevada al relat del sacrifici d'Isaac. Tot insistint en l'amor del Pare pel seu Fill, aquesta ja vol anunciar el drama del Calvari.

Conclou J. Radermakers, *Aquest text sembla haver tingut una importància capital ; Mateu ho remarca per a l'Església primitiva notant que l'Esperit baixa a trobar Jesús: en ell, els cels sembla que abasten la terra, perquè el Regne dels cels és a prop (3, 2). A partir d'aquest moment tot convergeix en Jesús, i cadascú és convidat a escoltar la seva veu que, des del cel, donarà sentit a tot el que passarà; i ara incumbeix Jesús esdevenir, per la seva vida, i els seus gestos, aquesta veu del Pare pels homes. A partir de llavors, inútil provar de representar-nos el que ha arribat, al nivell dels fets bruts, quan el seu baptisme de Crist. Tota la seva vida, fins a la seva mort i la seva Resurrecció, il·lumina aquest esdeveniment. A la consciència que Jesús sembla prendre, de la seva vocació messiànica, hi respon la presa de consciència de les comunitats post pasquals descobrint que el baptisme cristià els compromet davant del Pare i en l'Esperit, seguint el Crist. És tot açò que ens revela el relat de Mateu (o.c. p.63-64)*